

JAAR- VERSLAG 2023

Het **Zeeuwse**
Landschap

We kijken met trots terug op de belangrijkste activiteiten van het afgelopen jaar. Het beschermen van natuur, landschap en erfgoed kunnen we alleen dankzij de steun en bijdragen van bijna 9000 donateurs, Provincie Zeeland, de Nationale Postcode Loterij, diverse fondsen en gemeenten en ruim 240 vrijwilligers.

Hedwigepolder

Eén jaar na het inlaten van het getij blijkt dat dit gebied nu al een belangrijke kraamkamer is. Er heeft zich reeds een heel stelsel van geulen, kreken en slikvlaktes gevormd. Die vormen een voedingsbodem voor algen, bodemdieren, plantjes en visjes, die zich over het hele gebied verspreiden. En dat trekt enorme aantallen vogels. In de tweede helft van 2023 werden onder andere 5000 bergeenden, 1500 oeverzwaluwen, ruim 700 kluten, 85 kleine zilverreigers en bijna 400 lepelaars geteld.

Bekijk de video op:

Veldstation Saeftinghe

in gebruik

Het nieuwe veldstation in het Grenspark Groot Saeftinghe is opgeleverd, ingericht en in gebruik genomen door de vogelringgroep. Hier worden vooral moeras- en rietvogels gevangen voor wetenschappelijk onderzoek. De vogels worden gemeten, gewogen en voorzien van een ring met een uniek nummer. Via de terugmeldingen leren we veel over de trekbewegingen. Naast vogelmonitoring vindt hier ook ecologisch, archeologisch en morfologisch onderzoek plaats. Voor de bouw van het veldstation zijn vooral duurzame en hergebruikte materialen ingezet. De bouw werd mede mogelijk gemaakt door Provincie Zeeland, Polder2Cs, Interreg Mers 2 Zeeën-subsidie en de Nationale Postcode Loterij.

Hulp voor stelkluten en bijeneters

Door droogte in Zuid-Europa rukken stelkluten en bijeneters steeds noordelijker op, op zoek naar betere leefomstandigheden. In onze weidevogelgebieden, zoals Sint Laurens Weihoek en Yerseke Moer, investeren we in bescherming van deze soorten door roofdierwerende rasters en door intensief waterbeheer met behulp van windwatermolens en stuwtjes. Mede hierdoor broedden er minimaal dertig paartjes stelkluut, die tientallen jongen grootbrachten. Ondanks dat Oranjezon een drukbezocht gebied is, kon de verstoringgevoelige bijeneter toch zeker minimaal drie paartjes een veilig nest bieden om te broeden: in augustus werd een groep van dertig vogels waargenomen.

^
Bijeneter

Bijzondere waarnemingen en beheer

Beursjesganzenvoet

Tijdens de ecologische monitoring werd een aantal bijzondere waarnemingen gedaan. De komst van sommige zeldzame planten en dieren is een direct gevolg van uitgekiend beheer. Kritische soorten als parnassia, geelhartje en moeraswespenorchis gedijen in Oranjezon en de Sophiapolder. En de zeer zeldzame beursjesganzenvoet werd gevonden in het recentelijk heringerichte gebied Oude Veerseweg. De aanwezigheid van nectarrijke planten in de Aardenburgse Havenpolder resulteerde in maar liefst 1550 dagvlinders, zoals oranje zandoogje, zwartsprietdikkopje en icarusblauwtje. Dankzij het project Dood doet Leven vonden we meer dan honderd soorten kevers en grote weerschijnvlinders op de kadavers. In Slikken van de Heen verscheen voor het eerst een das op de wildcamera.

Project

Konijnentransplantatie Oranjezon

Eind 2023 zijn de eerste dertig wilde konijnen in Oranjezon uitgezet. Gedurende dit project van drie jaar worden in totaal tweehonderd konijnen overgeplaatst. In Sint Jansteen zijn er te veel en zorgen ze voor schade aan de landbouw, terwijl ze in Oranjezon helpen de duinvegetatie kort te houden. Door het graven van holen brengen ze kalkrijk zand naar de oppervlakte en zorgen ze voor nestgelegenheid voor tapuiten en bergeenden. Dit project wordt mogelijk gemaakt door Provincie Zeeland.

^
Bontbekplevier

Drie Groene Strand Wimpels

De stranden bij Oranjezon, Neeltje Jans en Verklikkerplaat hebben opnieuw een Groene Strand Wimpel ontvangen. Stranden dragen bij aan de biodiversiteit: er leven unieke plant- en diersoorten. Bontbekplevieren vinden hier een plek om te broeden en planten als zeeraket dragen bij aan het ontstaan van nieuwe duinen op het strand. Dankzij de actieve inzet van betrokken strandvrijwilligers, gemeenten, ondernemers en andere stichtingen krijgt de natuur op Groene Stranden weer wat meer ruimte. Voor dit project werken verschillende organisaties samen dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

Aanpak droogte **Yerseke Moer**

In Yerseke Moer is het behalve voor planten en dieren ook om andere redenen belangrijk de toenemende droogte aan te pakken.

Als in dit cultuurhistorisch erfgoed het veen droogvalt, verdwijnen de zichtbare sporen van de moertering (veenwinning). Daarnaast vindt door het contact met zuurstof oxidatie plaats, waarbij broeikasgassen vrijkomen, die klimaatverandering versnellen.

Veen werkt als een spons, zolang het nat blijft. We plaatsen stuwtes en gronddammetjes, sporen lekkages op en onderzoeken hoe in de droogste perioden extra water ingelaten kan worden.

Veetunnel

In Oranjezon is een veetunnel aangelegd onder het pad naar het strand. Dit pad verdeelt het gebied in twee helften en vormt zo een barrière voor grote grazers. Met de komst van de veetunnel kunnen de konikpaarden en herefordrunderen nu van oost naar west en omgekeerd. Zo ontstaat er een groter begrazingsgebied en uitwisseling tussen de kuddes.

Succes

Opgehoogde broedeilanden

Door zandsuppletie op de Hooge Platen eind 2022 is veel nieuwe potentiële broedbiotoop voor sterns en plevieren gecreëerd. Deltamilieu Projecten kwam bij de hoogwatertellingen in 2023 uit op 30.000 bonte strandlopers, waarvan 7000 op de Hooge Springer, 2000 zilverplevieren, 5000 kanoeten, 2600 scholteksters, 6000 smienten en 900 wulpen. De ophoging is mede mogelijk gemaakt door Provincie Zeeland en Life IP Deltanatuur.

Nieuw plankierpad **Verdronken Zwarte Polder**

Dit plankierpad werd vernieuwd omdat de oude planken aan vervanging toe waren. Wandelaars kunnen nu weer genieten van een veilig en duurzaam wandelpad. Het gebruikte hout is opnieuw gezaagd en geschaafd en heeft een FSC-recycled keurmerk. Het nieuwe pad werd mede mogelijk gemaakt door Roompot en de Nationale Postcode Loterij.

Biodiversiteit op het platteland

Dit blijkt te gedijen bij internationale samenwerking en is een kwestie van een lange adem. Het topgebied Burghsluis blijft opvallen met alle initiatieven die hier genomen worden en de kennis die de deelnemende partijen hierbij opbouwen. Van lokale praktische partners, waaronder negen agrariërs en Stichting Landschapsbeheer Zeeland, tot internationale wetenschappers. Bloemenblokken en keverbakken zijn ondertussen onderdeel van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer geworden. Het aantal patrijzen, graadmeter voor de kwaliteit van het agrarisch gebied, bleef in Zeeland stabiel, terwijl landelijk een dalende trend werd geregistreerd. Een vervolgproject op PARTRIDGE is in voorbereiding.

Excursies en Vroege Vogels

Het excursieprogramma kreeg een impuls met nieuwe activiteiten boordevol natuureducatie en -beleving. Sinds april zijn alle excursies ook heel eenvoudig online te boeken. Wel zo gemakkelijk. We organiseerden niet alleen Vroege Vogelwandelingen, we ontvingen ook de crew van BNN/VARA's Vroege Vogels. Zij maakten een schitterende aflevering rondom de Staats-Spaanse Linies.

Kijk hier terug:

Pilot

Herenboeren Goes

Op Hoeve Van der Meulen is een pilot gestart op het gebied van kleinschalige natuurinclusieve landbouw en korte ketens. Dit doen we samen met Herenboeren Goes: een burgerinitiatief om samen lokaal en duurzaam voedsel te produceren door het opzetten van een kleinschalige coöperatieve boerderij. De eerste groente-opbrengsten zijn hoopgevend en zorgen voor veel enthousiaste reacties. Een mooie manier om het Zeeuwse erfgoed een maatschappelijke functie te geven.

Vrijwilligers bedankt!

Op 1 december organiseerden we onze allereerste HZL Vrijwilligersdag bij Saeftinghe. Vogeltellers, beheervrijwilligers, gidsen, gastheren en gast-vrouwen, raad van advies en raad van toezicht: we wilden graag iedereen bedanken voor hun inzet en onmisbare werk! We ontvingen in totaal honderd vrijwilligers met een gevarieerd programma met excursies, lezingen, een quiz en een lunch. In 2023 gebeurde nog veel meer: er startte een nieuwe vrijwilligersgroep voor vogelkersbestrijding, het aantal vogelringvrijwilligers werd uitgebreid, tien Saeftinghegidsen haalden hun diploma, we bekroonden verschillende jubilarissen (tot zelfs vijftig jaar!) en dankzij activiteiten tijdens de Natuurwerkdag, NLdoet en de strandschoonmaak-acties mochten we diverse nieuwe vrijwilligers verwelkomen!

Feiten en cijfers

Aantal hectare in beheer

10.033 ha

waarvan in Natura2000
6.800 ha

Aantal objecten
cultureel erfgoed

35

Aantal kilometers
wandelmroutes

109 km

Aantal kilometers
fietsroutes

120 km

Aantal
vrijwilligers

248

Monitoringsvrijwilligers (tellers): **62**

Beheervrijwilligers (herstellers): **48**

Gidsen (vertellers): **100**

Overige vrijwilligers: **38**

Aantal
donateurs

8.863

Aantal
groepsexcursies

820

en deelnemers

11.628

Aantal
schoolexcursies

186

en scholieren

3.738

Aantal volgers Facebook

5.722

Aantal volgers LinkedIn

3.173

Aantal abonnees
nieuwsbrief

5.060